

Stavros Dimas, responsable de medi ambient de la Comissió Europea, va reconèixer, en una intervenció realitzada el passat 11 de febrer a Brussel·les, que malgrat els esforços realitzats, no es podran assolir els objectius que la Unió Europea es va marcar pel 2010 pel que fa a aturar la pèrdua de la biodiversitat a Europa. Va demanar que es reforci l'aplicació del Pla d'Acció per a la Biodiversitat de la Unió Europea per garantir que en els propers anys es faci tot allò que no s'ha pogut fer abans del 2010.

Projectes

Conservació dels invertebrats amenaçades a Catalunya

La Institució col·labora amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge i Forestal Catalana en l'establiment d'unes primeres mesures de protecció de les espècies d'invertebrats amenaçades a Catalunya. Com a primera contribució, el 2008 la ICHN lliurà l'informe *Invertebrats que requereixen mesures de conservació a Catalunya*, el qual es pot consultar al web de la Institució. Està previst que el contingut d'aquest informe acabi formant part del futur decret de protecció d'invertebrats que està elaborat el Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Enguany, el nostre consoci Mike Lockwood, d'Oxygastra, grup d'estudi dels odonats de Catalunya, ha elaborat l'informe *Les poblacions de Coenagrion hastulatum, Sympetrum pedemontanum i Sympetrum vulgatum a la Cerdanya*. En aquest treball es passa revista a la distribució, l'hàbitat, la situació a Catalunya i les amenaces que afecten aquestes tres espècies que tenen una distribució limitada a uns pocs punts de la comarca de la Cerdanya. També es fan diverses recomanacions per contribuir a la seva conservació.

Els interessats en consultar aquest informe ho podran fer a través de la pàgina web de la Institució. ■

Sortides naturalistes

El web de les sortides naturalistes

Properament, al web de la Institució es podrà trobar una nova pàgina que oferirà diversos itineraris naturalistes pels espais d'interès natural dels Països Catalans. Es tracta d'un projecte a llarg termini el qual s'espera completar amb l'ajut i la col·laboració dels membres i col·laboradors de la Institució.

Com a projecte obert que és, tothom està convidat a participar-hi, ja sigui completant les sortides que es presenten o proposant-ne i elaborant-ne de noves. L'objectiu és oferir tot el material necessari per tal que es pugui fer una excursió a un espai natural i conèixer amb una certa profunditat els seus principals valors naturals.

Cada sortida constarà d'un mapa i d'una descripció dels accessos i de l'itinerari de la sortida, així com l'itinerari per a GPS. D'altra banda, també presentarà diversa informació sobre el medi físic, la flora i la vegetació, la fauna i, també, sobre el seu patrimoni

cultural. Per completar aquestes dades, també s'hi afegeixen el que s'ha anomenat «punts d'observació», indrets clarament localitzats dels quals s'acompanyarà una detallada llista de les espècies o elements del medi natural que s'hi poden observar.

Les primeres sortides que trobareu al web de les sortides naturalistes seran les de la Serra d'Almenara (l'Urgell), Sant Llorenç del Munt (el Bages), Serra de Milany (Osona), Serra de Tivissa (la Ribera d'Ebre) i Delta del Llobregat (el Baix Llobregat). Algunes d'aquestes sortides tractaran tots els aspectes del medi natural de l'espai pel qual discorren, mentre que en altres la informació actualment disponible és parcial, motiu pel qual agraiem que els qui coneguin alguns d'aquests espais, o realitzin alguna d'aquestes sortides, trametin, a la Secretaria de la Institució, les dades o la informació de què disposin per tal de poder-les completar. ■

Annali di Botanica. Nuova serie. An International Journal of Plant Community Structure, Geobotany and Ecology. Volume VIII, Università di Roma, 2008. 54 p. ISSN: 0365-0812

Sessions científiques

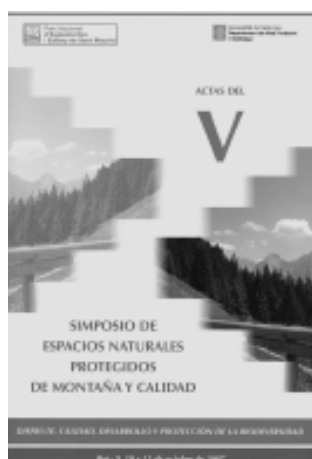
Conservació de fauna en espais agrícoles

El 25 de febrer passat, David Giralt, biòleg del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, va parlar, a la Universitat de Vic, sobre la conservació de la fauna en medis agrícoles.

Els medis agrícoles tenen una riquesa avui en dia indiscutible des del punt de vista dels seus valors naturals i paisatgístics. Malgrat això, tradicionalment han estat oblidats i sovint infravalorats respecte altres ambients aparentment més «salvatges» i «ufanosos» com els boscos i els aiguamolls. Actualment, aquesta percepció està canviant fruit de, en primer lloc, la progressiva constatació de l'alt valor natural que tenen els medis agrícoles i, en segon lloc, de la detecció de seriosos problemes de conservació que estan sofrint aquest ambients. Efectivament, tant a Catalunya com a Europa i als països industrialitzats, s'ha constatat una pèrdua de biodiversitat molt acusada en aquests medis durant les darreres tres dècades, essent els hàbitats que més s'han degradat per sobre dels medis forestals i aquàtics. Per exemple, els ocells agrícoles han disminuït les seves poblacions en

un 50 % en els darrers 25 anys a Europa occidental.

El principal procés de degradació sofert pels ambients agrícoles ha estat la intensificació. Amb l'objectiu de produir al màxim i sense considerar els aspectes ambientals, el procés d'intensificació ha anat simplificant i homogeneïtzant els paisatges agraris fent que moltes espècies trobin cada vegada més dificultats per completar els respectius cicles biològics i, finalment, provocant-ne la desaparició o extinció. La intensificació agrícola ha implicat, per exemple, la progressiva pèrdua de marges a causa de les concentracions parcel·laries, així com la creació de monocultius i la desaparició de retalls de vegetació natural (brolles, bosquets) que podien quedar intercalats

Actas del V Simposio de Espacios Naturales Protegidos de montaña y calidad. Boí, del 9 a l'11 d'octubre de 2007. Generalitat de Catalunya, 2008. 159 p. ISBN: 978-84-691-6502-7.

(Continua)

entre els cultius. D'altra banda, l'avenç tecnològic ha permès disposar actualment d'una maquinària potent que ha derivat en un treball més agressiu del sòl, amb més freqüència de llaurades i una aplicació excessiva de plaguicides i fertilitzants. Tot plegat ha provocat una progressiva degradació de la qualitat de l'hàbitat i una homogeneïtzació espacial i temporal dels ecosistemes agraris.

Davant d'aquest escenari, avui en dia es fa necessari plantejar alternatives a determinades pràctiques agrícoles massives que contemplin la conservació de la flora i fauna, i no només la maximització de la producció. Per tant, tenim el repte d'integrar conservació i producció, incorporant

pràctiques agrícoles més sostenibles i eficients. Actualment ja estan en marxa diversos projectes d'àmbit europeu i fins i tot català, enfocats a la recuperació de les poblacions de diverses espècies d'ocells que estan amenaçades.

Com exemples de gestió de fauna en medis agrícoles podem parlar, en primer lloc, del cas de l'Alosa vulgar (*Alauda arvensis*) al Regne Unit, les poblacions de la qual han disminuït en un 50 % en els darrers 25 anys. Diversos estudis científics han anat aclarint quina era la problemàtica de l'espècie, principalment relacionada amb la disminució de la superfície ocupada per rostolls durant l'hivern i amb la pèrdua de guarets i cereals de primavera durant el període de nidificació. Els rostolls, actualment, es llauen precoçment enterrant llavors i eliminant plantes ruderals de les quals s'alimenten les aloses durant l'hivern. A més a més, la substitució de cereals de primavera per cereals d'hivern al Regne Unit en les darreres dècades, ha afavorit encara més la desaparició d'aquests rostolls. Pel que fa al període reproductor, les aloses fan el niu a terra, en guarets i camps de cereal esclarissats, amb poca alçada i cobertura vegetal. La pèrdua de guarets i l'expansió dels cereals d'hivern (els quals assoleixen una major alçada que els cereals de primavera en el moment que l'alosina inicia la reproducció) han limitat enormement la disponibilitat de llocs per nidificar. Fruit d'aquests coneixements adquirits a partir dels estudis científics, s'han iniciat una sèrie d'experiments de gestió al Regne Unit encaminats, en primer lloc, a incrementar la superfície de rostolls durant el període hivernal i, en segon lloc, a deixar petites clarianes

de sòl nu enmig dels cultius de cereal. Els resultats han estat esperançadors ja que en la majoria de casos les poblacions d'Alosa s'han incrementat localment i s'han estabilitzat en tot el Regne Unit. Des del punt de vista agronòmic i econòmic, aquesta gestió ha permès mantenir gairebé intactes les produccions de cereal i mantenir la renda a partir d'una petita prima que reben els agricultors.

Un altre exemple de gestió interessant, en aquest cas a Catalunya i, concretament, a la plana de Lleida i dins la ZEPA de Bellmunt-Almenara, és el que està duent a terme des de l'any 2006 l'empresa pública Regsega en col·laboració amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya i la Universitat de Lleida. En aquest cas, els objectius eren la millora de l'hàbitat per al Sisó (*Tetrax tetrax*) i la millora d'algunes pràctiques agrícoles que, tot i dur-se a terme de manera generalitzada, semblaven millorables des del punt de vista agronòmic i econòmic. La gestió s'ha basat principalment en dos elements, com són la sembra directa del cereal i la creació de franges de lleguminoses en els laterals d'alguns camps de cereal. La sembra directa ha reportat un major benefici net pels agricultors gràcies al manteniment de les produccions i a la reducció de costos (menys adobs i menys combustible per llaurar la terra). Des del punt de vista ambiental, tot i que de manera preliminar, sembla que el retard de la sega en 15 dies i el manteniment del rostoll durant l'estiu han permès incrementar la productivitat i èxit reproductor del Sisó. Pel que fa a les franges de lleguminoses, han permès un increment en la disponibilitat de zones per tal que els mascles puguin realitzar els seus característics «displays» per atreure les femelles. Tot plegat requereix de més anys d'estudis però els primers resultats són també esperançadors, fet que demostra que és viable a més de necessari integrar conservació i agricultura en el moment actual, sempre a partir de la col·laboració interdisciplinària entre agricultors, biòlegs, enginyers administracions i associacions de custòdia del territori. ■

Ocells exòtics a l'Empordà

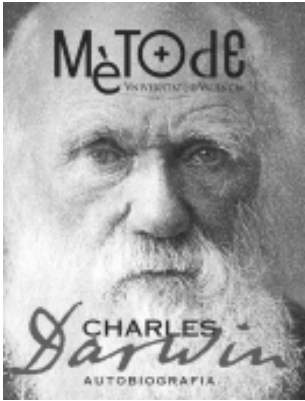
Dins la secció «Seguiment d'ocells» del web del Comitè Avifaunístic Empordanès (CAE), grup de treball integrat per ornitòlegs que desenvolupen tasques d'estudi i seguiment d'ocells a les comarques de l'Empordà, hi trobareu el document «Ocells exòtics a l'Empordà».

B Verda, núm. 122. Ajuntament de Barcelona, febrer de 2009. 38 p.

Cursos naturalistes

Bases pràctiques per a la custòdia del territori

Charles Darwin, autobiografia (edició no censurada). Revista Mètode, Universitat de València, 2008. 150 p. ISBN 978-84-370-7328-6.

El cap de setmana del 21 i 22 de febrer passat es va celebrar, a Vic, el curs *Bases pràctiques per a la custòdia del territori*, organitzat conjuntament per la Institució Catalana d'Història Natural i la Xarxa de Custòdia del Territori. El dissabte va agrupar les diferents sessions teòriques i el diumenge les sortides de camp.

El matí de dissabte es va fer un repàs als conceptes bàsics de la custòdia del territori, i les seves oportunitats. També es va parlar de les entitats de custòdia i quines són les seves activitats principals, posant èmfasi en el seu finançament i la importància de les aliances en la custòdia del territori. La tarda va donar pas als acords de custòdia de forma més estricta, com la seva negociació i disseny i la importància del seu seguiment. Finalment, es van repassar diferents tipus d'acords de custòdia i les novetats legislatives tant catalanes com estatals al respecte. Després de sopar, es va visitar el laboratori de la XCT

amb alguns dels participants, on van poder veure el mercat de custòdia del territori i el Dossier de projectes de custòdia de la XCT.

El diumenge es van visitar dues finques amb acords de custòdia. Al matí, el punt de trobada va ser el Coll de Condreu, per dirigir-nos a la finca del Masnou de Sacosta on en Joan Ramoneda, propietari de la finca, i Joan Feliu, d'Acció Natura, entitat amb qui van signar l'acord, ens van explicar els valors naturals de la finca, les seves característiques i el procés seguit fins arribar a signar l'acord de custòdia. Després vam fer una caminada fins a les Roques Encantades, per contemplar la fageda i les vistes a la plana.

El dinar de camp es va fer gaudint de la vista dels Cingles de l'Avenc de Tavertet. A la tarda Roger Parris, fill dels propietaris de les masies de l'Avenc i

de Rajols, en Jordi Rofes de Territori i Paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya ens van explicar el peculiar procés que es va seguir en aquesta finca. En Guillem Mas, del Grup de Naturalistes d'Osona, ens va explicar els diferents punts del Pla de Gestió i les seves peculiaritats, com per exemple, fer compatible l'explotació ramadera extensiva de la finca amb la conservació dels seus valors naturals. Tot seguit es va seguir un dels itineraris que es podran fer a la finca i veure algunes de les accions que ja s'hi estan portant a terme. ■

Els espais fluvials. Manual de diagnosi ambiental. NARCÍS PRAT, LAURA PUÉRTOLAS, MARIA RIERADEVALL. Diputació de Barcelona, Xarxa de Municipis, juny de 2008. 117 p. ISBN: 978-84-9803-289-5.

Sortides naturalistes

El delta de l'Ebre

El dissabte 17 de gener vam visitar el delta de l'Ebre, la zona humida més extensa dels Països Catalans, amb l'objectiu principal d'observar la hivernada d'ocells aquàtics.

A ple hivern, els camps d'arròs inundats són un mirall d'aigua que abasta la meitat de la superfície del delta. Es diu, en termes agrícoles, que estan en repòs; per al naturalista estan en plena activitat. Nombrosíssimes aus de moltes espècies, martinets blancs, bernats pescaires, fredelugues i gavines entre les més freqüents, xipollejaven pels arrossars i les sèquies a la recerca de cucs o d'altres invertebrats, peixos i granotes. A les llacunes reposaven ànecs i fotges, alarmats de tant en tant pel vol rasant de l'arpella. La llacuna de la Tancada, vista a distància, lluïa les aigües tenyides d'un rosa lluminós. A ple migdia no podia pas ser la posta de sol; el color era degut a la colònia compacta de flamencs, que s'hi comptaven per milers. L'endemà encara hi ha qui, pel seu compte, es va creuar amb tot un estol de polles blaves, una espècie rara a Europa i catalogada a Catalunya com a propera a l'amenaça.

Per al coneixement dels peixos —l'anguila, l'alburn, el peix sol, la bagra, la bavosa de riu i molts més— i dels amfibis —amb el tritó

meridional mal anomenat peix marí com el més sorprenent—, així com la història de la formació i del poblament del delta, vam comptar amb les exposicions dels dos centres d'informació del Parc Natural, l'Ecomuseu de Deltebre i la Casa de Fusta de l'Encanyissada.

Al marjal salí entre la Llacuna de la Tancada i el mar, les cirialeres llüen el color vermell d'hivern entre un fang humit als punts més fons, escrostonat i empolsinat de sal als més alts. A les platges de la Marquesa i del Fangar, dos arbustos, la bufalaga hirsuta (*Thymelaea hirsuta*) i el limoniastre (*Limoniastrum monopetalum*), del qual es coneix només aquesta localitat espontània als Països Catalans, són la primera barrera natural ferma que manté les dunes. Però el temporal de mar del dia de Sant Esteve, tot i que no es va desfermar aquí amb tanta fúria com a la costa Brava, sí que va ser prou fort per trenar i engolir un tram d'aquesta barrera de dunes situades a primera línia a la platja

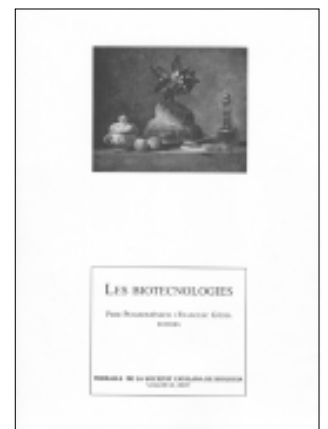
de la Marquesa. A la lluita entre els elements al front litoral del delta, entre l'avanç promogut pels sediments del riu i la regressió pels temporals de mar, darrerament s'imposa el mar. ■

Valores culturales y espirituales de los paisajes protegidos

La UICN ha publicat el volum «Valores culturales y espirituales de los paisajes protegidos», coordinat per Josep M. Mallarch, (amb un estudi del cas de Catalunya, el PNIN de Poblet).

A la Secretaria de la ICHN, n'hi ha uns quants a disposició dels socis que hi estiguin interessats. També es pot descarregar (tant en versió anglesa com castellana) del web <http://www.conservation-development.net/>.

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, volum 58. PERE PUIGDOMÈNECH i FRANCESC GÒDIA, Eds. SCB, 2008. 210 p. ISSN: 0212-3037.

Diccionari en línia de noms catalans de plantes

Ja podeu consultar el diccionari de noms catalans de plantes al web del TERMCAT.

Aquesta versió en línia ofereix unes 25.000 denominacions catalanes de plantes referides a uns 5.900 tàxons botànics.

D'aquesta primera versió digital se'n farà una actualització semestral i s'espera que la versió final de l'obra, que es preveu de publicar en paper, superi les 30.000 denominacions catalanes de plantes (incloses les variants fonètiques, gràfiques, etc.) corresponents a uns 6.000 tàxons de flora vascular (falgueres i plantes amb flor).

En aquesta obra, impulsada per Joan Vallès Xirau, del Laboratori de Botànica de la Facultat de Farmàcia, hi treballa actualment un equip format per botànics, filòlegs i terminòlegs, vinculats a la Universitat de Barcelona, la ICHN, i el TERMCAT.

Consulteu-lo a l'adreça: www.termcat.cat

El cap de Creus

El dissabte 14 de febrer hi hagué la sortida al cap de Creus amb un protagonista indiscutible: la tramuntana. A estones forta, a estones molt forta, la tramuntana ens va acompanyar durant tota la jornada per fer-nos entendre què significa viure a la façana nord de la península del cap de Creus.

L'itinerari a peu ens va dur des del Port de la Selva fins al far del cap de Creus, l'extrem oriental de la península Ibèrica, conduïts pel sender GR-11 que ressegueix els Pirineus de punta a punta. El recorregut discorre quasi íntegrament per l'àrea catalogada com a Paratge Natural d'Interès Nacional de Cap Gros i Cap de Creus i inclou l'esplèndida cala Tavallera, la darrera cala verge en un extens entorn encara verge de la costa Brava. Que duri per molts anys! La cala té una platja de còdols on desemboca una riereta —de manera que hi trobem espècies d'aigua dolça i d'aigua salada, restes de posidònia (*Posidonia oceanica*) portades per les onades, petxines, eriçons,...— i queda flanquejada per vessants abruptes i rocosos on creixen ensopegueres (*Limonium* sp.) i el gasó (*Armeria alliacea* ssp. *ruscinnensis*), totes elles plantes de la família plumbaginàcies especialistes en suportar els esquitxos salats.

Els esquists metamòrfics són la roca dominant de l'àrea, molt sovint esculpits en crestes i alvèols per l'acció implacable del

vent secular. Entre els esquisits foscos destaquen els filons de pegmatites pel seu color clar i la major resistència a l'erosió. Com es tracta de roques impermeables, l'aigua circula superficialment i s'acumula en estanyols a les depressions del terreny.

Arreu els arbustos adopten un port baix, arrodonit, compacte i aerodinàmic per reduir l'exposició a la tramuntana. Els suros més grossos es mantenen a les fondalades arrecerades. Els pocs pins no gosen enlairar massa la capçada i, com una bandera, només estiren branques cap al sud. Malgrat el lloc tan poc apte, els marges de pedra seca per aguantar feixes estretes i les oliveres testimonien el passat agrícola.

A mesura que ens acostem al far, la tramuntana forta esdevé vendaval. Aquí, al propi cap

de Creus, una terra fuetjada pel vent, les plantes s'enxiqueixen més encara. Hi creix abundant el coixí de monja (*Astragalus massiliensis*), una mata de la família papilionàcies amb els raquis de les fulles transformats en fortes espines, molt vulnerants, que en conjunt formen un eriçó punxent.

Si a Catalunya calgués triar el paisatge més bell i salvatge, només un, aquest és el del cap de Creus, allà on els Pirineus s'enfonsen al mar. ■

Properes sortides programades:

14 de març de 2009. **L'aiguabarreig del Segre, el Cinca i l'Ebre;** sortida guiada per Guillem Chacon i David Badia.

18 d'abril. **La vall del Bac i la zona volcànica de la Garrotxa**

9 de maig de 2009. **El massís del Montsià.** ■

Delegació de la Franja de Ponent

Invitació a formar part de l'Institut de Biodiversitat Tropical

Amb l'objectiu de potenciar la cooperació pel desenvolupament, el bescanvi científic i el formatiu amb els països de les regions tropicals s'està creant l'Institut de Biodiversitat Tropical. L'Institut, que obrirà aviat les seves seus centrals de Catalunya i Veneçuela, vol proporcionar un marc adequat per afavorir la investigació, formació i informació entre Europa i el Tròpic.

L'Institut, el president del qual serà Joandomènec Ros, naix de la ma d'alguns companys de la Institució Catalana d'Història Natural i per això us convidem a participar o formar part d'aquest projecte.

Podeu demanar informació a: info@biotropical.org o visitant el web www.biotropical.org. ■

Delegació d'Osona - GNO

Grup d'ornitologia del GNO

La intenció de crear un **grup de treball d'ornitologia** dins del GNO neix de la necessitat de posar ordre, gestionar i poder treure profit al munt de dades que cada any es recopilen a la comarca d'Osona. Així la definició de criteris de selecció de dades i un emmagatzemament més acurat de les mateixes ens ha de permetre una anàlisi de la situació de moltes de les espècies de la

nostra comarca, dur a terme seguiments d'espècies significatives i alhora elaborar informes i petits documents per tal de publicar la feina feta.

Un darrer objectiu que es proposa és el de mantenir actualitzat el llistat d'espècies d'Osona i posar al dia el registre de les espècies més rares i escasses. ■

Delegació de la Garrotxa

Novetats editorials de la delegació de la Garrotxa de la ICHN

Lithodora, *Novetats Botàniques de la Garrotxa*, 2007

La delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural ha editat el segon número de la revista *Lithodora*, que correspon a l'any 2007. En aquest número es poden consultar totes les persones i entitats que han desenvolupat recerca botànica a la Garrotxa, així com els projectes en què s'està treballant, les referències publicades o inèdites en l'àmbit botànic i altres novetats botàniques d'interès.

Annals de la delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural, 3. El tercer volum dels Annals recull 12 articles sobre

projectes de recerca desenvolupats a la Garrotxa i que es van presentar al «III Seminari sobre

Patrimoni Natural de la Garrotxa» que l'entitat va organitzar el 15 de desembre de 2007. Els articles versen sobre diferents temes: el catàleg de flora vascular de la Garrotxa, el gènere *Rubus*, mapes de flora invasora, producció de glans, flora amenaçada, els líquens d'alzinars madurs, novetats d'invertebrats, estudis sobre quiròpters, el seguiment del cranc autòcton i el catàleg d'ocells de la Garrotxa.

Tant la revista *Lithodora*, com els *Annals*, com totes les publicacions de la delegació es

poden consultar al web <http://ichngarrotxa.iec.cat/ichngarrotxa/index.php>. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

El divendres 16 de gener, la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura va organitzar la seva primera projecció d'imatges del 2009. En aquest cas, amb un convidat d'excepció ja que per primer cop l'autor convidat va ser un fotògraf estranger, concretament el sud-africà Jaco Powell, que va tenir la gentilesa de desviar-se lleugerament del seu trajecte de tornada de Londres al seu país, per estar amb nosaltres aquell divendres.

La seva projecció, titulada «Kalahari Faces», va ser extremadament amena perquè en Jaco combinà les seves qualitats de bon comunicador amb les de naturalista expert i excel·lent fotògraf. Ens va tenir engrescats més d'una hora disfrutant de la traducció simultània a càrrec d'Alex Martín, a qui hem d'agrair també les gestions per fer-lo venir a Catalunya. ■

Jornada d'identificació de roques i minerals al Museu de Ciències Naturals de Barcelona

Diumenge, 10 de maig

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona, ofereix, el diumenge 10 de maig, d'11 a 14 h, al vestíbul de l'edifici de Geologia del Museu, una jornada d'identificació de roques i minerals.

Les col·leccions van de casa al Museu S'ofereix una oportunitat perquè qualsevol persona o escola que tingui roques i minerals (decoratius, comprats en una botiga, provinents d'una herència... etc.) sense identificar, pugui dur-los al Museu al llarg d'un matí especial en què els seus socis i col·laboradors els mostraran, amb l'ajut de col·leccions de referència i guies d'identificació, com classificar i estudiar aquests espècimens.

Omnis cellula, núm. 20, desembre de 2008. Revista trimestral. Societat Catalana de Biologia-Institut d'Estudis Catalans. 50 p. ISSN: 1696-8107. [Http://scb.iec.cat](http://scb.iec.cat).

Consell de Protecció de la Natura

El 18 de desembre passat, es va reunir el Ple del Consell de Protecció de la Natura, el qual va comptar amb l'assistència dels nous membres que en formen part. En la Resolució PRE/3239/2008 del Departament de Presidència es van nomenar els nous membres del Consell, tres representants d'entitats agràries, un de les confraries de pescadors, un de la Federació de Municipis de Catalunya, un del Consell Interuniversitari de Catalunya i un de la Federació d'Entitats Ecologistes de Catalunya.

A més de fer un resum dels informes i les actuacions realitzades durant tot l'any, també es va dedicar la sessió a tractar el tema de la reintroducció de l'ós bru als Pirineus i alguns dels problemes generats darrerament al

voltant d'aquesta qüestió. Bona part dels problemes relacionats amb la reintroducció de l'ós tenen el seu origen en alguns dels déficits inicials del projecte, com per exemple la inexistència del corresponent pla de recuperació a Catalunya, document encara no aprovat i que ho hauria d'haver estat fa més de deu anys. D'altra banda, també s'ha de destacar que malgrat l'increment del nombre d'òssos, els atacs a ramats i al bestiar han anat disminuint els darrers anys.

Finalment, la reunió s'acabà amb algunes reflexions al voltant de l'oportunitat que ofereix el context de crisi econòmica per poder dedicar a la conservació alguns terrenys de valor natural però afectats, fins ara, per interessos urbanístics. ■

Consell Consultiu Parc de Collserola

En l'últim consell consultiu del Parc de Collserola, el 17 de desembre passat, es van tractar diversos temes d'actualitat, alguns d'ells, com no, amb una elevada controvèrsia associada.

Per començar es va tractar la proposta de límits del futur parc natural abans i tot que s'arribés al punt corresponent de l'ordre del dia. Segons sembla, aquesta proposta està en procés d'aprovació pels ajuntaments i un cop estigui consensuada sortirà a exposició pública. Davant la intranquil·litat de les organitzacions, el gerent del parc, Marià Martí, va proposar fer una sessió extraordinària del Consell Consultiu durant aquesta fase d'exposició pública per tal de discutir la proposta de límits i preparar al·legacions si es considera oportú.

Un punt molt destacable és la incorporació del Departament de Medi Ambient i Habitatge al Consorci del Parc de Collserola tal com s'acordà al conveni signat el 28 de juliol de 2008. A la darrera reunió ja es va avançar que la Generalitat a través del DMAH entraria a formar part del consorci però el conveni encara estava pendent d'aprovació. Sembla que l'aportació econòmica del DMAH per al funcionament del Consorci igualarà les aportacions de la Diputació de Barcelona i de la Mancomunitat de municipis en 4 anys (les aportacions aniran en augment fins a igualar-les). També incloïa finalitzar la declaració de parc natural a finals del 2008...

Sobre la limitació de l'accés de vehicles al Tibidabo, s'informà que el projecte està en redacció i que es preveu que es pugui executar durant el 2009 a càrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

També es va informar de la presentació del llibre recull d'intervencions paisatgístiques a Collserola en els últims 25 anys, del canvi de la exposició del centre d'informació i de la disponibilitat al web del parc del document

resum de la jornada sobre espais oberts que va organitzar la ICHN el 27 de maig de 2008.

Durant la reunió hi hagué alguns moments de controvèrsia sobre la caça que es fa actualment al parc i la disponibilitat o no d'espècies cinegètiques, especialment pel que fa a la caça menor (tudons, conills, becades i d'altres). La solució a la problemàtica que es va acordar durant la reunió consistirà a realitzar els censos d'espècies cinegètiques conjuntament amb tècnics representants del Parc i del DMAH, representants de la Federació de Caça i probablement dels grups conservacionistes. Pel que fa al senglar, sembla que la població ha incrementat molt i causa molèsties. S'han abatut uns 70 exemplars amb dards anestèsics i amb arc i fletxa pels serveis tècnics del Parc i de la Federació de Caça. Les societats de caçadors locals però, diuen que fan vaga i no cacen el senglar com a mesura de protesta perquè no els permeten abatre més peces de caça menor. Tot plegat una mica complicat... però esperem que se solucioni amb els censos conjunts i les quotes consensuades.

També es presentà i comentà amb extensió la proposta d'al·legacions a l'avantprojecte del Pla Territorial Metropolità. Bàsicament es demanarà que es concreti més en l'avantprojecte i s'aclareixi quines són les reserves de sòl per a túnels i vials al Parc i s'inclouï la riera de Vallvidrera dins la categoria de connector fluvial.

Pel que fa a la proposta de límits del parc natural sembla que s'augmentarà en 52 hectàrees la superfície del EIN declarat el 1992, excloent igual que exclou el PEIN els nuclis urbanitzats. El pla especial s'haurà de refer un cop declarat el parc natural. Es va aclarir que la declaració de parc natural no afectarà les categories urbanístiques del sòl que quedi dins dels límits (dins del parc no hi haurà zones urbanitzades/urbanitzables però sí que hi pot haver les altres categories de

(Continua)

sòl del planejament urbanístic). Això ho tractarà el nou pla espacial i els plans urbanístics de cada municipi.

Com a innovació es va explicar que en el mateix decret de declaració de parc natural es declararan 8 zones periurbanes en règim especial (Espais Periurbans de Règim Especial, EPRE) per complementar els límits del parc. Seran àrees de construccions difuses o espais lliures amb funció de tampó que tot i que no es poden incloure dins dels límits del parc, es gestionaran amb objectius complementaris a la seva gestió. Les zones són a Vallvidrera-les Planes, el Parc de la Oreneta, els marges de Sentmenat, al funicular del Tibidabo i al barri de Cal Notari. Els detalls de la gestió d'aquestes EPRE es definiran en el nou pla especial.

Aquesta vegada la reunió es va allargar molt i els representants de les organitzacions membres del consell van anar marxant abans de tancar la sessió. I ja per acabar la crònica, només ens cal recordar que totes les actes de les sessions del CC del Parc de Collserola (excepte l'última ja que triga un temps a arribar) estan disponibles per ser consultades a la Secretaria de la ICHN i que si algú està interessat a assistir a les sessions, s'ha de demanar amb antelació al Parc. Les sessions es fan cada 6 mesos (al juny i al desembre).

També podeu consultar un petit resum de les sessions del consell consultiu al web del parc de Collserola (www.parccollserola.net), a l'apartat *Consell consultiu*, dins la secció *Consorti*. ■

Col·laboracions amb altres entitats

Proposta per a la gestió sostenible de l'escala en el Parc Natural de Montserrat

El 19 de gener va tenir lloc la presentació de l'informe *Proposta per a la gestió sostenible de l'escala en el Parc Natural de Montserrat*, realitzat per la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya i en el qual també hi ha col·laborat la Institució. Aquest treball dedica una part a valorar l'abast real de l'escalada, elaborant un índex d'escalada potencial que té en compte l'accessibilitat, la dificultat, la longitud i l'equipament de les més de 3.700 vies d'escalada catalogades.

Pel que fa als possibles impactes sobre la flora i la fauna, s'ha analitzat l'impacte sobre la flora de les codines, bàsicament la comunitat d'*Erodium rupestre*, i les espècies de rapinyaires nidificants, com l'àguila cuabarrada, el falcó peregrí i el duc. L'interès d'aquest treball rau en haver definit una metodologia pel seguiment dels possibles impactes de l'escalada i per valorar els resultats de les regulacions que es puguin aplicar. ■

Presentació de la Guia Geològica de Collserola

El dijous 5 de febrer passat, es va presentar la *Guia Geològica de Collserola*, acte que va comptar amb una nombrosa assistència, la qual cosa palesa encara més l'interès d'aquesta publicació. Aquesta presentació va comptar amb la intervenció de David Serrat, geòleg i membre de la Institució i de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC, qui va fer una completa exposició dels continguts de la guia i valorà molt positivament el treball realitzat i la seva utilitat. En representació dels autors, Montserrat Llesa va fer

una exposició del procés d'elaboració de la guia. L'acte també va comptar amb la intervenció de Josep Perpinyà, vicepresident executiu del Consorci del Parc de Collserola i de Josep Mayoral, president-delegat de l'àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona.

Els socis de la Institució poden adquirir la guia, al preu de 13,5 €, a la Secretaria de la ICHN. ■

Legislació

Catalunya

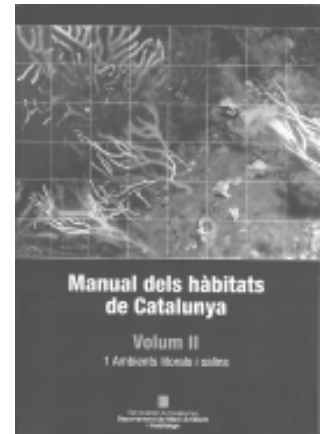
RESOLUCIÓ MAH/3829/2008, de 17 de desembre, per la qual es crea la xarxa d'observadors meteorològics del Servei Meteorològic de Catalunya. DOGC núm. 5283 del 22 de desembre de 2008.

DECRET 8/2009, de 20 de gener, pel qual s'aprova el Pla d'aeroports, aeròdroms i heliports de Catalunya. DOGC núm. 5302 del 22 de gener de 2009.

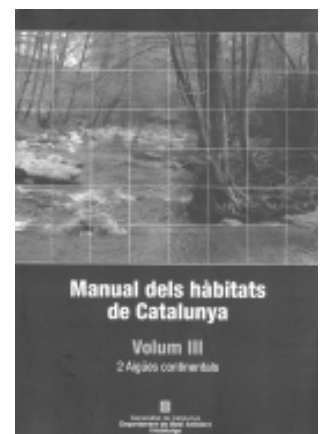
País Valencià

RESOLUCIÓ de 3 de febrer de 2009, de la Direcció General de Gestió del Medi Natural de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge per la qual s'estableixen les normes per a la pesca en aigües continentals de la Comunitat Valenciana. DOCV núm. 5952 de l'11 de febrer de 2009. ■

Manual dels hàbitats de Catalunya: catàleg dels hàbitats naturals reconeguts en el territori català d'acord amb els criteris establertes pel CORIN biotopes manual de la Unió Europea.

Volum II. 1 *Ambients litorals i salins*. JOSEP VIGO, JORDI CARRERAS, ALBERT FERRÉ, Ed. Generalitat de Catalunya, desembre de 2008. ISBN: 978-84-393-7872-3.

Volum III. 2 *Aigües continentals*. JOSEP VIGO, JORDI CARRERAS, ALBERT FERRÉ, Ed. Generalitat de Catalunya, desembre de 2008. ISBN: 978-84-393-7873-0.

Agenda

Sessions científiques

25 de març de 2009, a les 12 del migdia, a l'ETSEA, UdL.

Aspectes de la recessió o declivi i ecologia dels amfibis, a càrrec de MIGUEL TEJEDO, biòleg, Estació Biològica de Doñana.

28 d'abril de 2009, a les 12 del migdia, a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, UB.

Conservació flora amenaçada, a càrrec d'EVA MORAGUES, biòloga, Conselleria de Medi Ambient de les Illes Balears.

Cursos naturalistes

21 i 22 de març de 2009, a la plana de Vic. **Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic**, a càrrec de JORDI BAUCCELLS, HUGO FRAMIS i GUILLEM MAS, Grup de treball del mussol comú en el projecte RAPNOCCAT (Rapinyaires Nocturns de Catalunya), Projecte Mussol del Grup de Naturalistes d'Osona (GNO)-ICHN; i GREGORI CONILL, Projecte Mussol del GNO-ICHN. **Informació i inscripcions:** Secretaria de la ICHN. Tel.: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat.

25 i 26 d'abril de 2009, a Tremp, Isona i Vallcebre. *Els últims dinosaures d'Europa*, a càrrec de BERNAT VILA, Àrea de Recerca del Mesozoic, Institut Català de Paleontologia; i de VIOLETA RIERA, Departament de Geologia, UAB.

Informació i preinscripció: Museu de la Conca Dellà. Carrer del Museu, 4; 25650 Isona. De dilluns a divendres, d'11 a 14 h i de 17 a 19 h. Demaneu per Rodrigo Gaete. Tel.: 973 665 062; fax: 973 664 228; a/e: rgaete@parc-cretaci.com.

23 i 24 de maig de 2009, al Delta del Llobregat. *Iniciació a la fotografia de la natura*, a càrrec d'ALBERT MASÓ, biòleg i fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN; i de ROBERTO BUENO, fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN.

Informació i preinscripció: Secretaria de la ICHN: carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180; a/e: ichn@iec.cat.

Delegació del Bages

14 de març de 2009. *L'aiguabarreig del Segre, el Cinca i l'Ebre (Segrià)*

18 d'abril del 2009. *Vall del Bac i zona volcànica (Garrotxa)*

Cal apuntar-s'hi, com a mínim dos dies abans, trucant al telèfon 933 248 582 o enviant un correu electrònic a les adreces ichnbages@infonegocio.com, o ichn@iec.cat.

Delegació d'Osona - GNO

29 de març de 2009. Sortida del Projecte Mussol: coneixerem el Mussol comú, espècie cada dia més escassa a casa nostra i el Projecte de recuperació que està duent a terme el GNO. Informació i inscripcions: nepta40@hotmail.com o bé al 669 798 555. Es recomana portar esmorzar i calçat adequat. Per als desplaçaments s'utilitzaran vehicles particulars.

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Recordau

Fons bibliogràfic de la ICHN:

Podeu consultar el fons bibliogràfic de la Institució a la Biblioteca Montilivi, Universitat de Girona, Àrea de suport a l'estudi i la docència. Horari: tardes de 14.45 a 21.45 h; Tel.: 972 418 290; o a l'adreça d'Internet: http://biblioteca.udg.es/fons_especials/ichn/index.asp.

Han col·laborat en la redacció d'aquestes NOTÍCIES:

Jordi Badia, Guillem Chacón, Miquel Campos, Roger Eritja, Jordi Erra, Xavier Escuté, Josep Germain, Mike Lockwood, Josep M. Mallarach, Montse Masó, Xavier Oliver, Ramon Prat, Jepi Puig, Montse Raurell, Andreu Salvat i Florenci Vallès.